

บทที่ 5

บทสรุป และข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

สภาพสถานการณ์ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไป โดยมีความเจริญก้าวหน้าในทุกๆ ด้าน และสิ่งที่พัฒนาควบคู่กันมา ก็คือ การประกอบอาชญากรรม ซึ่งนับวันยิ่งทวีความรุนแรงและสลับซับซ้อน มีวิธีการที่แยบยลมากยิ่งขึ้นรวมถึงรูปแบบการกระทำความผิดจากที่กระทำเพียงคนเดียว หรือสองคนก็เปลี่ยนมาเป็นรูปแบบที่กระทำกันเป็นองค์กร ขบวนการ และขยายไปเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ในขณะที่ เมื่อพิจารณาถึงประสิทธิภาพในการสอบสวนของเจ้าพนักงาน ก็จะพบว่าพนักงานสอบสวนเป็นเพียงบุคคลธรรมดาไม่สามารถรอบรู้ได้ทุกเรื่อง เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับอาชญากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านแล้ว ก็ให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าการค้นหาความจริงหรือ ค้นหาพยานหลักฐานเป็นเรื่องยากลำบาก ประกอบกับการที่พนักงานสอบสวนมีจำนวนน้อยกว่าปริมาณงาน และไม่สมดุลกับงานที่เกินขีดความสามารถที่จะทำงานอย่างมีประสิทธิภาพได้ ทำให้ไม่สามารถที่จะพัฒนาความรู้และเทคโนโลยีอันทันสมัยเพื่อให้ก้าวทันอาชญากรรม การกระทำความผิดสมัยใหม่ที่อาชญากรผู้ซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ เป็นผู้ลงมือกระทำความผิดได้

ดังนั้น จึงมีการจัดตั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษขึ้น เพื่อปฏิบัติการกิจในการป้องกันปราบปรามและควบคุมอาชญากรรมพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพที่ชัดเจน ปฏิบัติงานทั้งในเชิงรุกและเชิงรับ ด้วยการสืบสวนทั้งก่อนและหลังการกระทำความผิด และการสอบสวนดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมพิเศษ โดยพนักงานสอบสวนคดีพิเศษในลักษณะสหวิชาชีพ คือ ประกอบด้วยผู้ซึ่งมีความรู้ความชำนาญที่เกี่ยวข้องของหลากหลายสาขาอาชีพ ได้แก่ เศรษฐศาสตร์ การเงินการธนาคาร เทคโนโลยี กฎหมาย เป็นต้น ทำให้สามารถมีความรู้เท่าทันผู้กระทำความผิด และมีการนำมาตรการพิเศษ มาใช้เพื่อแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในลักษณะพิเศษด้วย

โดยคดีที่กรมสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจดำเนินการ คือ คดีความผิดทางอาญาตามที่กฎหมายกำหนดไว้ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติ และที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยขณะนี้มีคดีพิเศษตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัติจำนวน 22 คดี และมีคดีที่กำหนดในกฎกระทรวงจำนวน 5 คดี ทั้งนี้คดีดังกล่าวจะต้องมีลักษณะตามมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 กล่าวคือ ต้องเป็นคดีที่มีลักษณะซับซ้อน จำเป็นต้องใช้วิธีการสืบสวน สอบสวน และรวบรวมพยานหลักฐาน เป็นพิเศษ ความผิดที่กระทบต่อความสงบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีของประชาชน ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ความมั่นคง ระบบเศรษฐกิจ การคลังของประเทศ

ความผิดที่เป็นการกระทำความผิดข้ามชาติหรือเป็นองค์กรอาชญากรรม ความผิดที่มีผู้ทรงอิทธิพล เป็นผู้สนับสนุน หรือช่วยเหลือ หรือคดีความผิดทางอาญาที่มีพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ซึ่งมีใช้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ หรือ เจ้าหน้าที่คดีพิเศษเป็นผู้ต้องสงสัย เมื่อมีหลักฐาน ตามสมควรว่าน่าจะได้กระทำความผิด นอกจากนี้ คดีพิเศษยังรวมถึงคดีความผิดทางอาญาอื่น ตามที่คณะกรรมการคดีพิเศษมีมติให้ถือเป็นคดีพิเศษด้วย

นอกจากนี้ในประเทศไทยยังมีหน่วยงานสอบสวนคดีอาญาบางประเภทที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกรมสอบสวนคดีพิเศษ ได้แก่ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (สำนักงาน ปปง.) และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.)

ในต่างประเทศก็มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่สืบสวน สอบสวนคดีพิเศษ ได้แก่ หน่วยงานสอบสวนคดีพิเศษในประเทศญี่ปุ่น คือ SID (Special Investigation Department) เป็นหน่วยงานในสำนักงานอัยการสูงสุด สังกัดกระทรวงยุติธรรม มีหน้าที่สอบสวนคดีภาษี คดีสินบน คดีปั่นหุ้น เป็นต้น หน่วยงานสอบสวนคดีพิเศษของประเทศสหรัฐอเมริกา หรือ FBI มีอำนาจหน้าที่สำคัญคือ การบังคับใช้กฎหมายของประเทศซึ่งมีลักษณะที่เป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงของประเทศ เช่น การก่อวินาศกรรม การปฏิวัติ การเป็นสายลับให้แก่ประเทศอื่นๆ ฯลฯ และเป็นความผิดอาญาที่เกิดขึ้นในหลายมลรัฐติดต่อกัน เช่น ฆาตกรรมต่อเนื่องหลายรัฐ หรือปล้นชิงทรัพย์หลายมลรัฐติดต่อกัน เป็นต้น

เมื่อเปรียบเทียบหน่วยงานสืบสวนคดีพิเศษในต่างประเทศกับกรมสอบสวนคดีพิเศษ พบว่ามีความแตกต่างกับหน่วยงาน FBI ของสหรัฐอเมริกา เนื่องมาจากมีระบบการปกครอง การบริหารงานยุติธรรมที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ประเทศไทยมีลักษณะเป็นรัฐเดี่ยว มิใช่มลรัฐ หรือ สหรัฐ อำนาจในการบริหารนั้นขึ้นอยู่กับรัฐบาลกลางเพียงแห่งเดียว แต่สหรัฐอเมริกาแบ่งเป็นรัฐต่างๆ เป็นการกระจายอำนาจการปกครองไปยังท้องถิ่น โดยแต่ละรัฐมีระบบการบริหาร มีอำนาจในการออกกฎหมายและมีเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม เช่น ตำรวจ ศาล อัยการ รวมถึงราชทัณฑ์ เป็นของตนเองและต่างเป็นอิสระ เว้นแต่อำนาจในทางการทหารและอำนาจที่เกี่ยวกับการต่างประเทศจะขึ้นอยู่กับรัฐบาลกลาง กฎหมายที่รัฐบาลกลางออกมาเพื่อใช้บังคับ เช่น กฎหมายภาษีเงินได้บุคคล กฎหมายยาเสพติด กฎหมายศุลกากร กฎหมายความมั่นคงของประเทศ ฯลฯ เพื่อจะปกป้องคุ้มครอง รักษาความมั่นคงปลอดภัยในประเทศ และหน่วยงาน FBI เป็นหน่วยงานที่มีอำนาจทั่วราชอาณาจักรแต่มีขอบเขตอำนาจเฉพาะแต่กฎหมายของรัฐบาลกลางเท่านั้น ส่วนหน่วยงาน SID ของประเทศญี่ปุ่นนั้น จะมีความคล้ายคลึงกับกรมสอบสวนคดีพิเศษมากกว่า หน่วยงาน FBI ของสหรัฐอเมริกา โดยจะแตกต่างกันที่หน่วยงาน SID นั้นอยู่ในสำนักงานอัยการ

ส่วนกรมสอบสวนคดีพิเศษสังกัดกระทรวงยุติธรรม ถึงแม้ว่าหน่วยงานดังกล่าวจะมีความแตกต่างกันก็ตามแต่สิ่งที่เหมือนกันก็คือวัตถุประสงค์หลักในการจัดตั้งหน่วยงานขึ้นมา นั่นคือต้องการปราบปรามอาชญากรรมที่มีลักษณะพิเศษให้ประสบสัมฤทธิ์ผลมากยิ่งขึ้น

แต่อย่างไรก็ดี ทั้ง FBI และ SID ไม่มีการดำเนินงานในรูปแบบของคณะกรรมการมีเพียงการตรวจสอบในรูปแบบ Check and Balance หรือการตรวจสอบและถ่วงดุลย์อำนาจเท่านั้น ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบ ผู้เขียนจึงเปรียบเทียบอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของ กคพ. กับคณะกรรมการการ ปปง. และคณะกรรมการ ป.ป.ส. เท่านั้น

เนื่องจากกรมสอบสวนคดีพิเศษจัดตั้งขึ้นเพื่อมุ่งป้องกันปราบปรามและควบคุมอาชญากรรมพิเศษ ที่ส่งผลกระทบต่อประเทศ ซึ่งถือเป็นเรื่องที่มีความสำคัญยิ่งเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ จึงมีการนำมาตรการพิเศษมาใช้กับคดีพิเศษ ซึ่งอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนได้ ดังนั้นในการใช้มาตรการต่างๆ จึงต้องมีความรอบคอบ การดำเนินการบังคับใช้กฎหมายของกรมสอบสวนคดีพิเศษ โดยการเห็นชอบของคณะกรรมการคดีพิเศษ จึงมีความเหมาะสม

โดยคณะกรรมการคดีพิเศษ (กคพ.) ซึ่งเป็นองค์กรกำกับดูแลการปฏิบัติงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นรองประธานกรรมการ และมีกรรมการโดยตำแหน่งอีกจำนวน 11 คน ซึ่งจะเป็นผู้แทนจากหน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีที่เป็นคดีพิเศษ ได้แก่ ปลัดกระทรวงยุติธรรม ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงพาณิชย์ อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เลขาธิการ คณะกรรมการกฤษฎีกา เจ้ากรมพระธรรมนูญ ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย นายกสททนายความ อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากคณะรัฐมนตรีจำนวน 9 คน โดยต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ความชำนาญในด้านเศรษฐศาสตร์ การเงินการธนาคาร เทคโนโลยีสารสนเทศ หรือกฎหมายอย่างน้อยด้านละหนึ่งคน ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินการปราบปรามอาชญากรรมพิเศษมีศักยภาพเพิ่มมากขึ้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความเห็นของผู้เชี่ยวชาญในเรื่องที่เกี่ยวข้องดังกล่าวเข้ามาร่วมเป็นกรรมการ อีกทั้งจะทำให้การพิจารณาหรือตัดสินใจเพื่อดำเนินการใดๆ ก็จะทำให้มีความรอบคอบมากขึ้น แต่ทั้งนี้คณะกรรมการคดีพิเศษ มีบทบาทอย่างมากต่อการกำหนดนโยบายและกำหนดว่าคดีใดเป็นคดีพิเศษ ที่กรมสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจดำเนินคดี หากคณะกรรมการคดีพิเศษมีความเป็นอิสระ ปราศจากการแทรกแซงทางการเมือง แล้วย่อมจะทำให้การสอบสวนคดีพิเศษเป็นไปตามกฎหมายและเกิดความยุติธรรมในสังคม

ในส่วนของอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของคณะกรรมการคดีพิเศษ (กคพ.) ตาม มาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 กำหนดให้คณะกรรมการคดี พิเศษ มีอำนาจดังต่อไปนี้

1. เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวงกำหนดคดีพิเศษตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง (1)
2. กำหนดรายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิดตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง (1)
3. มีมติเกี่ยวกับคดีความผิดทางอาญาอื่นตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง (2)
4. กำหนดข้อบังคับหรือหลักเกณฑ์ตามที่มิบทบัญญัติกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของ กคพ.
5. ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้
6. ให้ความเห็นชอบ หลักสูตรสอบสวนคดีพิเศษ
7. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจ หน้าที่ของ กคพ.

นอกจากนี้ คณะกรรมการคดีพิเศษ ยังมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ เพื่อพิจารณา หรือ ปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามที่ กคพ. กำหนดตามมาตรา 12 และมีอำนาจในการวินิจฉัยชี้ขาด ในกรณีที่มีข้อโต้แย้งหรือข้อสงสัยว่าการกระทำความผิดใดเป็นคดีพิเศษตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 21 วรรคหนึ่ง (1) หรือไม่

เมื่อเปรียบเทียบอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของคณะกรรมการคดีพิเศษ (กคพ.) กับ อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) และ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) แล้วผู้เขียนมีความเห็นว่า

เนื่องจากภารกิจในการทำงานของทั้งสามหน่วยงาน คือ การป้องกันและปราบปรามคดี ความผิดที่ส่งผลกระทบต่อประเทศ ซึ่งถือเป็นเรื่องสำคัญยิ่งเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ อีกทั้งได้มีการใช้มาตรการทางกฎหมายบางประการอันอาจจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพ ของประชาชน ดังนั้นมาตรการในการดำเนินการดังกล่าวจึงควรต้องอาศัยความรอบคอบในการ บังคับใช้ หากได้มอบหมายให้บุคคลใด บุคคลหนึ่งทำหน้าที่นี้อาจจะเกิดความเสียหายได้ง่าย เพราะ เป็นการตัดสินใจของบุคคลคนเดียว แม้ว่าอาจจะประสบปัญหาในเรื่องการปฏิบัติงานที่ล่าช้าไปบ้าง แต่เมื่อเปรียบเทียบกับประโยชน์ที่ได้รับในเรื่องความรอบคอบของการดำเนินการแล้วย่อมเป็น ประโยชน์มากกว่า ดังนั้นการจัดตั้งการบริหารในรูปแบบของ “คณะกรรมการ” จึงมีความ เหมาะสม

องค์ประกอบของคณะกรรมการแต่ละคณะก็จะประกอบไปด้วยบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามคดีความผิดที่อยู่ในความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานนั้น เพราะในส่วนของ การวางมาตรการในการบังคับใช้กฎหมายของแต่ละหน่วยงาน รวมทั้งการบริหารทั่วไปมีความ จำเป็นที่จะต้องประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ ในการบังคับใช้กฎหมาย จากลักษณะการ ปฏิบัติงานดังกล่าวจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการศึกษาและประสานงานข้อมูลกับหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องอื่นในการแสดงความคิดเห็นต่างๆ ดังนั้นองค์ประกอบของคณะกรรมการแต่ละชุดจึงมี ตัวแทน คือ หัวหน้าหน่วยงานหรือผู้แทนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับคดีความผิดที่กรมสอบสวน คดีพิเศษ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และสำนักงานป้องกันและปราบปรามยา เสพติกรับผิดชอบเข้ามาเป็นคณะกรรมการรวมอยู่ด้วย

ทั้งนี้จากองค์ประกอบของคณะกรรมการ โดยตำแหน่งทั้งสามคณะ จะเห็นว่าล้วนแล้วแต่ ประกอบไปด้วยบุคคลซึ่งดำรงตำแหน่งในระดับหัวหน้าหรือบุคคลที่มีภาระหน้าที่สำคัญของ หน่วยงาน เช่น รัฐมนตรี ปลัดกระทรวง อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดี หรือ ผู้อำนวยการสำนักงานต่างๆ เป็นต้น และมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานคณะกรรมการ เช่นเดียวกัน จึงมีประเด็นที่น่าพิจารณาว่า การที่กรรมการแต่ละท่าน ซึ่งมีภาระหน้าที่มากอยู่แล้วนั้น จะมีเวลา ในการประชุมร่วมกันในแต่ละวาระมากน้อยเพียงใด และสามารถที่จะรับรู้ถึงอุปสรรค หรือสภาพ ปัญหาที่เกิดขึ้นจริง เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข แผนงาน นโยบาย หรือมาตรการต่างๆ ให้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้นได้หรือไม่

ในส่วนของการกรรมการผู้ทรงคุณวุฒินั้น กคพ. คณะกรรมการ ปปง. และ คณะกรรมการ ป.ป.ส. จะกำหนดคุณสมบัติของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิไว้คล้ายๆ กัน คือ เป็นบุคคลซึ่งมีความ เชี่ยวชาญในสาขาใดสาขาหนึ่งที่เป็นประโยชน์กับการป้องกันและปราบปราม คดีความผิดที่อยู่ ภายใต้อำนาจของหน่วยงานนั้น

วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒินั้น กฎหมายกำหนดให้กรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิของ กคพ. ดำรงตำแหน่งได้ วาระละ 2 ปี ติดต่อกันได้ไม่เกิน 3 วาระ และปปง. ดำรงตำแหน่งได้วาระละ 4 ปี โดยเป็นได้เพียงวาระเดียว ส่วนกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของ ป.ป.ส. สามารถดำรงตำแหน่งได้ วาระละ 2 ปี โดยไม่จำกัดวาระ เหตุผลที่กฎหมายได้กำหนดวาระการ ดำรงตำแหน่ง กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของ กคพ. และคณะกรรมการ ปปง. ไว้เช่นนี้ เนื่องจาก ตำแหน่งดังกล่าวเป็นตำแหน่งที่สำคัญซึ่งมีอำนาจสามารถให้คุณให้โทษแก่บุคคลทั่วไปได้ ไม่ว่าจะ เป็นนักการเมืองระดับสูงข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ หรือพ่อค้าประชาชนผู้มั่งคั่ง ตลอดจนผู้มีอิทธิพล ต่างๆ ดังนั้นการให้บุคคลดังกล่าวอยู่ในตำแหน่งนานๆ อาจจะทำให้เกิดความเกรงใจหรืออาจจะ ถูกครอบงำจากผู้มีอิทธิพลได้ ทั้งนี้เพราะผู้มีอิทธิพลดังกล่าวย่อมมีความประสงค์ที่อยากจะทำ

ความสนิทสนมและสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมเพื่อเป็นเกราะคุ้มภัยหรือเป็นเครื่องมือในการกระทำการใดๆ ด้วยเหตุที่ตำแหน่งดังกล่าวเป็นตำแหน่งที่มีอำนาจมากนั่นเอง ส่วนกรณีที่ กฎหมายกำหนดให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของ ป.ป.ส. สามารถดำรงตำแหน่งได้ไม่จำกัดวาระนั้น อาจจะมีเหตุผลที่ว่าการดำเนินงานป้องกัน และปราบปรามยาเสพติดนั้นมีความจำเป็นที่จะต้องอาศัยบุคคลที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เป็นบุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจในปัญหายาเสพติดอย่างละเอียดอ่อนและลึกซึ้ง ซึ่งผู้ที่จะมีคุณสมบัติดังกล่าวนี้ ได้จะต้องใช้เวลานานในการสั่งสมประสบการณ์และความสามารถ ดังนั้น หากกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของคณะกรรมการ ป.ป.ส. ได้ดำรงตำแหน่งจนครบวาระแล้ว ก็สามารถที่จะดำรงตำแหน่งอีกได้

ส่วนวาระของกรรมการ โดยตำแหน่ง เหตุที่กฎหมายมิได้กำหนดวาระในการดำรงตำแหน่งไว้นั้น เนื่องจากโดยความเป็นจริงบุคคลเหล่านี้ถือเป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ซึ่งกว่าจะมาดำรงตำแหน่งดังกล่าวต้องใช้เวลาในการรับราชการมานาน โดยส่วนใหญ่เหลือเวลาในการดำรงตำแหน่งเพียงไม่กี่ปีก็จะเกษียณอายุ ทั้งนี้โดยผลของกฎหมาย เมื่อกรรมการโดยตำแหน่งพ้นจากตำแหน่งเดิม การดำรงตำแหน่งคณะกรรมการดังกล่าวก็จะหมดวาระไปด้วย

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ในส่วนของอำนาจหน้าที่โดยทั่วไปของคณะกรรมการคดีพิเศษ (กคพ.) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) และคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) เป็นองค์กรในระดับบริหารที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย มาตรการ และวางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่างๆ แต่ กคพ. จะมีอำนาจเป็นพิเศษต่างกับคณะกรรมการชุดอื่น ตรงที่มีอำนาจลงลึกในการพิจารณา กำหนดให้คดีใดที่จะเข้ามาเป็นคดีพิเศษ ซึ่งคณะกรรมการชุดอื่นจะไม่มีอำนาจเลย แต่ทั้งนี้อำนาจดังกล่าวก็ยังมีจุดอ่อนอยู่บ้าง ผู้เขียนจึงได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อหวังว่าจะเป็นประโยชน์ต่ออำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของคณะกรรมการคดีพิเศษ (กคพ.) ได้อย่างมีประสิทธิภาพในหัวข้อถัดไป

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 ควรมีการจัดตั้ง คณะกรรมาธิการของรัฐสภา เพื่อเป็นองค์กรในการตรวจสอบ ที่มา และอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของคณะกรรมการ โดยมีการบัญญัติกฎหมาย ให้ คณะกรรมาธิการของรัฐสภาคณะดังกล่าวมีอำนาจในกระบวนการตรวจสอบ อันเริ่มตั้งแต่ การแต่งตั้งคณะกรรมการคดีพิเศษ (กคพ.) การถอดถอน ว่ามีความถูกต้อง เหมาะสมหรือไม่ รวมถึงให้ คณะกรรมาธิการดังกล่าว มีอำนาจในการตรวจสอบการใช้อำนาจของคณะกรรมการคดีพิเศษ เพื่อ

ป้องกันการใช้อำนาจของคณะกรรมการคดีพิเศษ (กคพ.) ไปกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนด้วย

5.2.2 องค์ประกอบของคณะกรรมการคดีพิเศษ (กคพ.) ผู้เขียนมีความเห็นว่า เมื่อพิจารณาถึงบทบาทอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการคดีพิเศษ ซึ่งทำหน้าที่กำหนดนโยบาย การกำหนดคดีใดเป็นคดีพิเศษที่กรมสอบสวนคดีพิเศษสามารถเข้าไปทำคดีได้ ถือว่าคณะกรรมการชุดนี้เป็นองค์กรที่มีบทบาทสำคัญต่อกระบวนการยุติธรรมอย่างมาก และเป็นองค์กรที่จะนำผู้กระทำความผิดที่สำคัญ เช่น ผู้มีอิทธิพล นักการเมือง เข้ามาสู่การพิจารณาในกระบวนการยุติธรรมหรือไม่ก็ได้ เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ เป็นไปด้วยความยุติธรรม คณะกรรมการคดีพิเศษ จึงต้องมีความเป็นอิสระ และปราศจากการครอบงำทางการเมืองในระดับหนึ่ง เมื่อพิจารณาจากองค์ประกอบของคณะกรรมการคดีพิเศษ ที่มีนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ซึ่งเป็นฝ่ายบริหารหรือนักการเมือง เป็นประธานและรองประธานแล้ว อาจทำให้คณะกรรมการคดีพิเศษท่านอื่นๆ ถูกครอบงำทางการเมืองได้ ผู้เขียนจึงเห็นว่า เพื่อให้คณะกรรมการคดีพิเศษมีความเป็นกลางทางการเมืองมากยิ่งขึ้น จึงขอเสนอให้เปลี่ยนคณะกรรมการคดีพิเศษจากนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมที่เป็นฝ่ายการเมือง เป็นบุคคลที่มีความเป็นกลาง และมีความเป็นอิสระปราศจากการครอบงำทางการเมือง

5.2.3 ควรมีมาตรการและวิธีการในการตรวจสอบและควบคุมการออกมติดีเกี่ยวกับคดีความผิดทางอาญาอื่น ตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง (2)

5.2.4 คณะกรรมการคดีพิเศษ (กคพ.) มีอำนาจในการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ จึงควรมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินคดีต่างๆ ที่กรมสอบสวนคดีพิเศษทำอย่างจริงจัง โดยลงลึกและเน้นไปที่การปฏิบัติงานในการสืบสวนสอบสวน โดยจะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการสอบสวน อีกทั้งยังคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนได้ในระดับหนึ่งด้วย

นอกจากที่คณะกรรมการคดีพิเศษจะได้อำนาจในการติดตามและประเมินผลการดำเนินคดีข้างต้นแล้ว คณะกรรมการคดีพิเศษควรมีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานตามข้อบังคับหรือหลักเกณฑ์หรือข้อบังคับต่างๆ ที่ กคพ. มีอำนาจกำหนดนั้น ว่าในการดำเนินการตามข้อบังคับหรือหลักเกณฑ์ดังกล่าว มีปัญหาหรืออุปสรรคอย่างไรบ้าง เพื่อให้เกิดการปรับปรุงแก้ไขข้อบังคับ และหลักเกณฑ์ต่างๆ ให้ทันสมัย และเป็นมาตรฐานในการปฏิบัติ

5.2.5 เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามคดีอาชญากรรมพิเศษมีประสิทธิภาพ การสืบสวนสอบสวน และการปฏิบัติการอื่นใดตามพระราชบัญญัตินี้ลักษณะเป็นการบูรณาการในระหว่างหน่วยงาน จึงควรมีการสัมมนาหรือประชุมร่วมกันระหว่าง 3 หน่วยงาน คือ กรม

สอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และสำนักงานป้องกันและ
ปราบปรามยาเสพติด รวมทั้งควรมีการตั้งคณะทำงานร่วมกัน เพื่อการประสานงานของ 3 องค์กร

5.2.6 ควรมีการบัญญัติกฎหมาย เพื่อตรวจสอบการใช้อำนาจของคณะกรรมการ
เพื่อป้องกันการใช้อำนาจของคณะกรรมการไปกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน